

- Розширення загальних жовчних проток (Williams D.A. et al., 2009).

Біопсія підшлункової залози є дуже ефективною для виявлення запальних або дегенеративних змін клітин підшлункової залози шляхом мікроскопування. Не дивлячись на високу ефективність, ця діагностична маніпуляція не рекомендується у більшості типових випадків, через необхідність загальної анестезії та порожнинної хірургії (Xenoulis PG et al., 2008).

Висновки. Хронічний панкреатит - поширене та складне захворювання у кішок, і його лікування неспецифічне і багатогранне. Успішне лікування пацієнтів із діагнозом панкреатит у значній мірі залежить від своєчасної, якісної та комплексної діагностики, та періодичному моніторингу концентрації fPLI.

УДК 636.09: 616.6(075.8)

Киричко О. Б., кандидат ветеринарних наук, доцент

Кареліна А. В., здобувач вищої освіти ОС «Магістр»

Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава, Україна

e-mail: olena.kyrychko@pdaa.edu.ua

СУЧАСНІ МАЛОІНВАЗИВНІ МЕТОДИКИ ЛІКУВАННЯ УРОЛІТІАЗУ У КОТІВ

Актуальність. На сьогоднішній день сечокам'яна хвороба є другою за частотою причиною захворювання нижніх сечовивідних шляхів котів та собак у світі (Berent A., 2014).

Постановка проблеми. Захворювання має поліетіологічну природу. Найчастішими факторами, що сприяють утворенню конкрементів є: середній вік тварин, ожиріння і дефіцит моціону, що спричинює сповільнення обміну речовин та затримку сечі, кастрація (має опосередковане значення, пов'язана з ризиком ожиріння та малорухливим способом життя), незбалансована та неякісна годівля, концентрація сечі, затримка сечі, інфекція сечовивідних шляхів, гіперкальціємія, портальна судинна аномалія (Berent A., 2014).

Конкременти, локалізовані в нижніх відділах сечовивідних шляхів, котрі не піддаються медикаментозному розчиненню, можна видаляти за допомогою малоінвазивних методик. Хірургічне видалення шляхом цистотомії або уретротомії довгий час було традиційним методом лікування, але обидва методи мають певні критичні ускладнення, такі як: витік сечі, кровотеча, утворення спайок та неповне видалення конкрементів (Bushinsky D.A. et al., 2015). Крім того, шовний матеріал у стінці сечового міхура може слугувати джерелом рецидиву (Lulich J.P. et al., 2016).

Оцінка розміру конкременту має вирішальне значення при виборі методу втручання. Величину уроліту досліджують за допомогою стандартної рентгенографії або контрастної рентгенографії при радіопрозорих каменях за допомогою рентгеноконтрастного маркера, а не ультразвуку, бо він має тенденцію збільшувати розмір каменю та знижує кількість самих уролітів (Bushinsky D.A. et al., 2015).

Аналіз літературних джерел з теми. У дрібних тварин малоінвазивні варіанти лікування уролітіазу складаються з пустотливої урогідропротопульсії, видалення каменів за допомогою цистоскопії, внутрішньокорпоральної літотрипсії та

цистолітотомії (Lulich J.P. et al., 2016).

Пустотлива урогідропротупсія дозволяє видаляти уrolіти через уретру. Застосовують за дрібних конкрементів діаметром до 3-4 мм. у собак жіночої статі та до 2,5 мм. у кішок жіночої статі. Обмежений розміром уретри статевго члена у кобелів. Метод не слід застосовувати для котів, оскільки існує ризик обструкції уретри (Lulich J.P. et al., 2016).

Переваги: швидкість виконання маніпуляції та доступність обладнання для впровадження у широкій практиці.

Недоліки: недостатній контроль вилучення всіх уrolітів, можливість obturaції уретри за недостовірної оцінки розміру уrolіту (Bushinsky D.A. et al., 2015).

Ускладнення: процедура добре переноситься, проте у ряді випадків відмічається легка гематурія. Рекомендується ретельна пальпація сечового міхура при наповненні фізіологічним розчином для недопущення перенаповнення та розриву сечового міхура. Під час проведення процедури може виникнути ненавмисна обструкція уретри багаточисельними конкрементами (Bushinsky D.A. et al., 2015).

За допомогою *цистоскопії* видаляють уrolіти, що не піддаються медичному розчиненню та завеликі для використання попереднього методу. Методику застосовують у собак жіночої статі з камінням діаметром до 5 мм., кобелів з конкрементами діаметром до 4 мм. і кішок з діаметром уrolітів до 3-4 мм.. Малий діаметр уретри не дозволяє використання даного методу для котів (Lulich J.P. et al., 2016).

Переваги: швидкість виконання процедури, відсутність шовного матеріалу у стінці сечового міхура.

Недоліки: спеціалізоване обладнання (Lulich J.P. et al., 2016).

Ускладнення: під час вилучення гострих каменів можливі пошкодження або перфорація уретри (Lulich J.P. et al., 2016).

Інтракорпоральна літотрипсія застосовується для видалення уrolітів, що не піддаються медикаментозному розчиненню та занадто великі, для видалення методом цистоскопії. Методику застосовують для кішок та собак вагою більше 7 кг.. Не використовують для лікування уrolітіазу у котів (Lulich J.P. et al., 2016).

Переваги: відсутність швів на стінці слизової оболонки сечового міхура.

Недоліки: спеціалізоване обладнання (Pinel C.B. et al., 2013).

Ускладнення: можливий набряк уретри, що проходить самостійно, також відмічають легку гематурію. Перфорація сечового міхура лазером доволі рідке явище, котре можна лікувати, залишивши сечовий катетер на 24-48 годин (Pinel C.B. et al., 2013).

Черезшкірну цистолітотомію використовують для видалення каменів, які не піддаються медикаментозному розчиненню або завеликі або їх забагато для використання інших методик. (Pinel C.B. et al., 2013). Підходить для собак та кішок без обмежень. Метод втручання через верхівку сечового міхура може бути використаний для отримання доступу до уретри, сечового міхура і сечоводів (Pinel C.B. et al., 2013).

Переваги: відмінна візуалізація області втручання, легке ретроградне видалення конкрементів.

Недоліки: спеціалізоване обладнання (Runge J.J. et al., 2011).

Ускладнення: пов'язані з трансабдомінальним доступом. Потенційними ускладненнями є ранова інфекція та просочення сечі у черевну порожнину (Runge J.J. et al., 2011).

Висновок. Малоінвазивні методики видалення уролітів - це новий стандарт розвитку ветеринарії дрібних тварин. Порівняно зі стандартними хірургічними методами, дані процедури мінімізують травмування тканин, скорочують термін госпіталізації, характеризуються швидшим відновленням, знижують відсоток післяопераційних ускладнень і смертності. Належний режим профілактики слугує важливим фактором мінімізації рецидивів каменеутворення у нижніх сечовивідних шляхах.

УДК 636.09: 614:253:17.023.35

Киричко О. Б., Тітаренко О. В., кандидати ветеринарних наук, доценти
Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава, Україна
e-mail: olena.kyrychko@pdaa.edu.ua

ОСНОВНІ ЗАСАДИ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ДОБРОБУТУ ТВАРИН

Актуальність. Питання добробуту тварин дедалі набуває розвитку у всьому світі, в тому числі в Україні. Його аспекти виносяться в окремі дисципліни при підготовці фахівців ветеринарної медицини, ветеринарної гігієни, санітарії та експертизи, виробництва та переробки продукції тваринництва.

Постановка проблеми. Вважається, що тварина знаходиться в стані благополуччя, якщо вона здорова, почуває себе комфортно, добре харчується, знаходиться в безпеці, має можливість поводитись природно і не відчуває болю, страху і страждання. Благополуччя тварин вимагає профілактики захворювань і ветеринарного лікування, належного притулку, утримання, годівлі, гуманного поводження і забою» (Quinteros K., 2013; Коробко І., 2016; Suzanne D. E. et al., 2011).

Аналіз літературних джерел з теми. Добробут тварин – це комплексне поняття, яке може трактуватись з трьох точок зору: 1 – фізичний стан тварин (гомеостаз), 2 – психічний стан тварин (відчуття), 3 – добробут з позиції природності (телос) (Кос'янчук Н. І. та ін., 2016).

Всесвітня ветеринарна асоціація визначає добробут тварин як наукову дисципліну, що включає прикладні аспекти етології, біоетики, поняття страждання і добробуту (Лясота В. П. та ін., 2018; Browning H., 2022).

Поняття благополуччя і етики тісно пов'язані між собою, але не ідентичні. Етика регламентує уявлення суспільства про належне поводження з твариною. Проте благополуччя більш ширше поняття (Gray, 2017; Кос'янчук Н. І. та ін., 2016; Недосеков В. В. та ін., 2021).

Наука про благополуччя тварин відіграє важливу роль в оцінці якості життя тварин і спрямована на внесення в нього позитивних змін. Незалежно від мети утримання тварин (для дозвілля, комунікації і лікування, наукових цілей, задоволення харчових потреб), благополуччя тварин виступає об'єктом не тільки вчених, біологів, спеціалістів ветеринарної медицини, а й урядів, неурядових організацій (NGO), асоціацій, споживачів і звичайних громадян (Недосеков В.В. та ін., 2021; Fraser D., 2008; Hemsworth P. H. et al., 2015; Zhang Z. et al., 2022).

Універсальний рівень міжнародно-правового співробітництва в сфері забезпечення добробуту тварин та їх захисту від жорстокого поводження